TOMVS SECVNDVS

MALLEORVM QVORVNDAM MALEFICARVM, TAM VETERVM, QVAM RECENTIVM AVTORUM: Continens

I. *M. Bernhardi Basin Opusculum de artibus Magicis, ac Magorum Maleficiis.*

II. *Vlrici Molitoris, Constantiensis V. I. Doctoris & Professoris Papiensis, Dialogum de Lamiis, & Pythonicis mulieribus.*

III. *Flagellum Dæmonum: seu exorcismi efficacissimi, & remedia probatissima ad malignos Spiritus expellendos, eorumque facturas & maleficia effuganda: Per Fr. Ieron. Mengum, ordinis Minorum, præterito anno 1581. Bononiæ sub concessu Curiæ Episc. & S. Inquisit. excusum.*

IV. *D. Ioannis de Gerson, olim Cancellarii Parisiensis, libellum de probatione Spirituum.*

V. *M. Thomæ Murner, Ordinis Minorum libellum de Pythonico contractu.*

VI. *Fœlicis Malleoli V. I. D. Cantoris quondam Thuricensis, & Præpositi Solodorensis, Tractatus duos Exorcismorum seu Adiurationum.*

Item, Tractatum eiusdem de credulitate Dæmonibus adhibenda.

VII. *R. P. F. Bartholomæi de Spina, Ord. Præd. Sacri Palatii Apostolici Magistri quæstionem de Strigibus seu Maleficis.*

Item eiusdem Apologiam quadruplicem, de Lamiis: contra Io. Franciscum Ponzinibium, V. I. D.

Cum Gratia & Priuilegio Cæs. Maiest. ad decennium.

FRANCOFORTI,

M. DC.

DE ARTIBVS MAGICIS AC MAGORVM MALEFICIIS OPVS PRÆCLARISSIMVM, EXIMII SACRÆ LEGIS

disquisitoris Magistri Barnardi Basin, Cæsaraugustanensis Ecclesiæ Canonici, nuper à mendis quamplurimis emendatum.

PROOEMIVM.

VM vos in audiendis Magicæ artis disceptationibus attẽtissimos conspicio, & rei magnitudinem meis oculis subijcio, Illustrissime & Reuerendissime domine, purpurati cœtus particeps & sacri consilii membrum, spectabilis Rector, sacræ militiæ duces, proiudices incorrupti, aurati milites, & vos sacratissimi Dei studij expositores, a quib. abditissima quæq; doctrinarum omnium intelliguntur. Non mediocri molestia afficior, propterea quod id onus ad me delatũ intelligo q; vel ad plures doctissimos & eloquentissimos viros impartitũ impar eorũ virib. videretur, præsertim hoc in loco celeberrimo, et apud cœlestiũ artium præceptores, quibus de reb. magnis & grauibus iudicãdi datur facultas. Itaq; vereor cũ non videã, quid tanto conspectui dignũ, aut elegãtia dicendi, aut sententiarũ grauitate à me possit afferri satis ne mihi parũ hac in re consuluisse iudicetis.

Præfatio ad auditores in lectorio habita.

 Verum

Verum, quia in hoc est mea omnis disposita viuendi ratio, vt nihil esse ducam magis meum, quā dictis parere maiorum: Quapropter respōdere dignum duxi ad quæstionē, quam proposuit sacræ scientiæ summus interpres, grauitatis & consilii custos, cuius eloquio (vt audire potuistis) & sapiētia, & vetustissimarum gentium memoria coniuncta est.

Dictis parendum maiorū.

Protestari tamē primum necesse est, nil pertinaciter me dicere aut defendere velle ꝙ sacros. repugnet Ecclesiæ, aut Doctorib. per eam approbatis, seu articulis Parisiis condēnatis. Pauca tamē ꝓbabiliter me adducturū, gratia conferentiæ habendæ cū præstantissimis cōmilitonibus meis. Et quia disceptationi locus est, non orationi: pro quæstione proposita: Vtrū Christi doctrina fideles omnes a Magorum maleficiis purgentur.

Articuli hi Parisienses habentur in Ioh. Bodini Dæmonomania, de verbo ad verbū.

NOtandum primo ꝙ Magus vocabulum est Persicū, id denotās quod apud Græcos Philosophus, & apud Latinos sapiens dicitur. Hos Galli Druydas vocauêre. Vnde Plin. li. 16. naturalis Historiæ in fine. Nihil, inq̄t, habēt Druydæ: ita. n. Galli suos appellant Magos. Aegyptij in ea significatione, qua nos sacerdotes et Græci prophetas dixere. Inde Gymnosophistas Græco vocabulo: & sua interpretatione vocabāt. Babylonij nec nō & Assyrij suos Magos seu sapiētes Chaldæos vocauere. Itaq; Laertio teste, Magi apud Persas Deorū cultui maxime insistūt. preces illis ac vota & sacrificia offerūt, de Deorū substantia & generatione dixerūt: cultū & vsū auri interdicūt. Post hæc tractu tēporis ij tantūmodo Magi dicti sunt, qui ob facinorum magnitudinem vulgo Malefici appellantur.

Magi Druydæ.

Notan-

NOtandū secundo, quod ars Magica, vt placet Plinio lib. 30. natur. Historiæ ab ipso Zoroastro (vt omnes auctores conueniunt) in Perside ortum habuit: quæ (vt ait) fraudulentissima artium in toto terrarum orbe plurimis seculis valuit: & subdit. De inuentore Magices.

Auctoritatem ei maximam fuisse nemo miretur, quod sola, artium tres alias imperiosissimas humanæ mentis complexa, in vnam se redegit. Nā primo de medicina nemo dubitauit, hāc specie salutari irrepsisse, velut altiorem sanctioremque, quam medicinā: ita desideratissima blādissimisque promissis addidisse vires religionis, ad quam maxime alligat humanum genus: Atque vt hoc quoque suggesserit, miscuisse artes Mathematicas, nullo non auido futura de se sciendi, atque ea è cœlo verissime peti credenti. Ita possessio hominū sensibus triplici vinculo in tantum fastigij adoleuit, vt hodie etiam in magna parte gentium præualeat. Magica Medicinā, Theologiam, & Mathesin sibi colligauit.

De isto Zoroastre dicit Solinus, quod risit quando nascebatur, & dicit August. quod ille risus, quia mōstruosus fuit (risit enim quando plorare debuit, vt plorant cæteri) nihil boni portendit, quod patuit. Inuentor artis Magicæ fuit, sed sua ars Magica ad infelicē terminum, sicut & cæteros Magos duxit: quoniā in prælio Ninus Rex Assyriorum eum superauit: & demum ictu fulguris occubuit: non obstante, quod Magus & Astrologus maximus esset: vnde Zoroastres viuens astrum dicitur. De Zoroastris risu cum nasceretur.

Postea vero Democritus & Orpheus Magicam ampliauerunt. His notatis sit prima propositio talis. Zoroastres viuum astrū dicitur.

SEQVVNTVR DECEM PROPOSItiones, probantes quod Dæmones possunt propria virtute homines decipere.

PRIMA PROPOSITIO.

Hominæs mutati in iumenta.

MVlta per artem Magicã in præstigijs & maleficiis possunt ostendi & fieri, quæ aspicientib. & causam ignorantibus videntur mira. Probatur primo per Augustin. lib. 28. de ci. Dei. Dum essemus, inquit, in Italia, audiuimus quasdam mulieres imbutas Magicis artibus, dato caseo statim homines in iumenta cõuertisse, quæ vt alia iumenta necessaria quæq; portabant: & finita opera iterum homines ab illis restitui, quib. (vt ait) mens semper humana cõseruata fuit. Apuleius etiã Platonicæ sectæ Philosophus scripsit. se in asinum apud Thessaliã veneficiis cuiusdam mulieris (dum per Magicã fieri auis conaretur) conuersum fuisse, & tractu temporis in hominem restitutum. Plinius, Seneca, & Cicero certissime affirmant, messes in varios agros Magorum præstigiis traduci posse. Vnde Ouid. Carmine læsa Ceres sterilem vanescit in herbam. Et Virgilius in Bucolicis, Eclo. octaua: Atq; satas alio vidi traducere messes. Medea quoq; apud Ouidium libro Metamorphoseos septimo ex hac arte mirabiliora patrasse narrat: Cùm volui, ripis ipsis mirantibus, amnes in fontes redîere suos, concussaq; sisto, Stantia concutio, cantu freta nubila pello. Ex his & plurimis experientijs, quas breuitatis gratia missas facio, patet veritas propositionis.

SECVN-

SECVNDA PROPOSITIO.

SIcut mira multa per artem Magicam facta, corporibus cœlestibus minime sunt ascribēda, ita nec virtuti intellectus hominis, artibus Magicis vtētis. Probatio primæ partis: quia impoßibile est, quod effectus, qui sunt ꝓprij naturæ intellectualis ex virtute cœlestis corporis causentur. Nam propria operatio cuiuslibet rei sequitur propriam naturam eius. Cōstat autem, quod locutio est actus naturæ rationalis. In operibus autem Magorum aliqui colloquentes hominibus: & responsa dantes de diuersis negociis expresse audiuntur: quare impoßibile est, quod huiusmodi effectus artis Magicæ causentur vniuersaliter ex virtute corporis cœlestis. Nec potest dici, quod huiusmodi locutiones quæ audiuntur in operibus Magorum, nō fiunt secundū sensum exteriorem, sed solum imaginarie & phantastice: quia huiusmodi locutiones indifferēter audiuntur ab omnibus circumstantibus. Hoc autem esse nō posset, si solum fieret secundū Magorum, quibus respōsa dantur, imaginationes. Nam ea quæ fiunt intrinsecus in imaginatione vnius, non percipiuntur sensibiliter extrinsecus ab aliis. Igitur prima pars vera.

Corporib. cœlestibus nō ascribenda mira Magica.

Quō colloquantur Dæmones & Magi.

Secunda pars probatur. Primo quidem, quia cum virtus sequatur essentiam rei: diuersitas vel identitas virtutis diuersitatem vel idētitatem indicat essentialium principiorū. Intellectus autem cōmuniter hominum talis conditionis inuenitur, quod eius cognitio ex rebus sensibilibus causatur magis, quam poßit sua conceptione res sensibiles causare vel immutare. Si ergo

Mira Magica nō sunt ascribenda virtuti humani intellectus.

sint aliqui homines, qui cõceptione intellectus sui possint virtute propria res naturales transmutare, erunt alterius speciei ab alijs hominibus, & dicentur æquiuoce homines cum eis, quod constat esse absurdum. Igitur impossibile est, quod virtute intellectus hominis, arte Magica vtentis, efficiantur operationes artis Magicæ.

Nõ discimus virtutem faciendi, sed solum cognitionem faciẽdi.

Probatur etiam ista secunda pars, quia virtus agẽdi seu faciendi non adquiritur per disciplinam, sed solum cognitio faciendi. Videmus autem, quod per disciplinam, aliqui homines pestiferi adquirunt, quod huiusmodi effectus Magicos efficiant. Non igitur est in eis virtus realis aliqua, per quam huiusmodi effectus Magicos efficiant, sed solum cognitio vel notitia in libris damnatis acquisita: igitur secunda pars propositionis vera.

TERTIA PROPOSITIO.

Artificialia Magorũ non virtutem habẽt ex cœlo.

Artificialia, quibus Magi vtuntur ad beneuolentiam, odium, vindictam, seu secretorum notitiã, aut alios quoscunque effectus artis Magicæ, virtutem in se nullam habent ex cœlo nec aliunde. Probatio, quia figura secundum sui rationem abstrahit ab omni materia sensibili, cum sit quoddam Mathematicum. Sed talia Mathematica nullius actionis naturalis possunt esse principia, cum non sint actiua nec passiua. igitur propositio vera.

Imagines seu figuræ Magorum non sunt effectus corporum cœlestium.

Item hominis figuræ vel imagines, quibus Magi vtuntur, non sunt effectus corporũ cœlestium, sed potius hominis per artem illam operantis. Ergo opera artis

Magicæ

Magica, quæ fiunt cum hominibus artificialibus, non sunt effectus corporum cœlestium. Nec dici potest, quod sicut corpora naturalia subduntur cœlestibus corporibus: ita et corpora artificialia, Et ideo sicut corpora naturalia sortiuntur quasdam virtutes occultas, cōtentas speciem (sicut quod Magnes attrahit ferrum) ita & corpora artificialia, sub certa constellatione fabricata, sortiuntur virtutem occultam à corporibus cœlestibus, ad aliquos effectus producendos (quæ videtur potissima ratio Astronomorum) quia non videtur simile de istis & de aliis corporibus. Nam virtutes naturales corporum naturalium consequuntur formas naturales eorum, quas quidem formas sortiuntur ex impressione corporum superiorum: & ex eorundem corporum impressione sortiuntur quasdam virtutes actiuas speciem continentes. Sed formæ corporum artificialium non sunt effectus corporum cœlestium sed procedunt ex conceptione artificis, eas in materiam inducentis. Igitur ex impressione corporum superiorum nullam prorsus virtutem actiuam, in quantum sunt artificialia, sortiuntur.

Taxantur Astronomi.

QVARTA PROPOSITIO.

EX hac tertia propositione infertur quarta. Quia sicut imago leonis sculpta in signo leonis, neminē à passione renum vnquam liberauit. Nec virgilij Magi musca ænea ab vrbe Neapoli veras muscas fugauit: sic nec per imaginem aliam, aut sculpturam, circulum anulum, sigillum seu figuram immutantur hominum aut brutorum corpora: immobilitantur vel fugantur

An imago leonis, sculpta in signo leonis, curet renes. An virgilij musca ænea veras muscas abegit.

animantia, nec reserantur ostia, patet propositio ex supradictis.

Et adhuc aliter probatur: quia vel talib. est impressa virtus vel forma a superiori agēte, sicut luna illuminatur à sole per lumen receptum. Vel hoc fit per solam motionē superioris agētis, absq; forma aliqua seu virtute eis inhærente ad agendum: Sicut aqua maris fluit & refluit per motionem corporis cœlestis. Non primū, quia cum operatio, quæ consequitur formam impressam, communiter inueniatur in omnibus indiuiduis, quæ sunt eiusdē speciei, sequeretur, quod omnia artificialia eiusdē speciei vel figuræ ingeniorū artificialium similes & conformes haberent actiones, quod falsum est. Nec secundum dici potest, quia cum operatio quæ sequitur solam motionem superioris agentis nō semper conueniat rebus motis, sicut non semper Oceanū fluit & refluit sequeretur, quod huiusmodi artificialia nō haberent actiones, nisi solum durante constellatione, sub qua sunt fabricata, cuius contrarium asseritur ab expertis. Igitur propositio vera.

QVINTA PROPOSITIO.

An carmina incantatorū operentur aliquid.

INcantatores, carminum violentia nō inficiunt aut sanant homines, nec incātationibus cogunt de latebris exire serpentes: cum verba eorū scripta seu prolata de se, obseruata etiā constellatione, talia, aut eis similia nequaquam possint efficere. Probatur primo ratione, quia ars nō producit materiam in qua operatur artifex: sed ea præsupposita superinducit formā. Verba autem humana habent materiam, sonos scilicet, ab ore

ore hominis sensibiliter prolatos. Significatione vero quasi formā habēt ab intellectu. Vnde ad hoc datus est sermo secundū Philosophū, vt præsto sint nobis mutuæ voluntatis indicia. Igitur sicut artificialia in quātum huiusmodi nō habent efficaciam ad determinatos effectus artis Magicæ producendos ex virtute corporum cœlestium: ita pari ratione nec verba incantatorum quantumcunq; temporibus electis sint scripta, aut ex intentione & desiderio animæ rationalis formata.

Idem habetur 26. quæst 7. admoneāt fideles, vbi habetur: quod Magicæ artes incātationesq; infirmitatibus hominum nihil possint remedij conferre, sed hoc esse laqueos antiqui hostis.

Nec quenquā mouere debet glossa super illud Psalmi. Sicut Aspidis absurdæ obturantis aures suas. Aspis, inquit, ne vocem incātatoris audiat, vnam aurem ponit in terra, alteram claudit cauda, ac si timeat, quod virtus verborū incantantis ad se perueniat. Non enim hoc facit Aspis ex eo q; verba incantantis intelligat (vt dicit Augus.) sed quia in prolatione verborum sentit in se quandam immutationem: quam naturali instinctu refugiēs (sicut omne animal naturaliter refugit suum corruptiuum) claudit organa sensus auditus: sicut & homo contra aliquem terribilem sonum apponit subito, & quasi sine deliberatione manus suas ad aures ne audiat sonum illum. Prædicta autem immutatio, quæ fit in corpore serpentis ad verba incantatoris, non fit virtute verborum. Quæ autem virtute fiat, dicetur in sequentibus. Et sic patet quinta propositio.

Quomodo intelligendum? Aspides obturare aures.

S. Augustini error.

SEXTA PROPOSITIO.

De intellectu separato, Magorum operationibus se immiscente.

Effectus mirabiles artis Magicæ efficiuntur ab intellectu separato, Magorum operationibus se immiscente. Probatur primo, quia Magi in suis operationibus vtuntur quibusdã vocibus significatis ad determinatos effectus producendos: quæ quidem voces nihil aliud sunt, quam quædam inuocationes, adiurationes, seu imperia quasi vnius ad alterum colloquentis.

An animę sint potiores in iis qui miracula edunt.

Vnde Aug. de ciuitate Dei dicit, ꝙ Porphirius velut dubitãs quærit: vtrũ in diuinãtibus, & quædam mira facientibus, animæ sint potiores quã in aliis. An aliqui spiritus extrinsecus veniãt: Et potius venire eos extrinsecus arbitratur. Spiritus autẽ separatus aut est bonus aut malus. Non põt autem dici ꝙ huiusmodi effectus, qui fiunt per artẽ Magicam, fiant per bonos spiritus.

Bonos spiritus non communicare Magis.

Primo, quia nõ est boni spiritus se familiarẽ exhibere sceleratis hominibus: aut præstare eis patrociniũ in his quæ sunt cõtraria virtuti & veritati. Huiusmodi autẽ artibus Magicis vtũtur vt frequẽter homines scelerati, plerunq; etiam homicidia & maleficia per eos ꝓcurãt.

Nam secundũ Isidorum vni. li. ethymo. vt ẽtes prædictis artibus Malefici vocãtur. Quare manifestum est, quod per spiritum bonum huiusmodi effectus artis Magicæ nullo modo efficiuntur.

Magorum opera ducunt ad mendacia.

Præterea, Spiritus boni est ducere quantum in se est ad veritatem: Sed in operibus Magorum multa plerunque fiunt, quibus homines ludificantur, decipiuntur, & in errorem trahuntur. Igitur per bonum spiritum opera Magica non efficiuntur.

Idem

Idem patet ex hoc, quia non est spiritus boni, vt si sit superior, minori, vel pari subdatur: aut si sit inferior, vt sibi à superiore supplicationē fieri patiatur. Sed Magi & Necromātici in suis operationibus inuocant eos, quorum auxilio vtuntur, suppliciter quasi superiores. Cum autem venerint, imperant eis quasi inferioribus. vt patet per libros acres et sacros illius artis. Quare manifestum est, quod hominis effectus artis Magicæ per bonos spiritus non efficiuntur. Relinquitur ergo &c.

Boni spiritus non est, vt se subdat minori, si sit superior.

Magi imperāt iis, quibus primo supplicabant.

SEPTIMA PROPOSITIO.

QVod tales effectus artis Magicæ fiūt per malignos spiritus, quos nos Dæmones vocamus. Hoc expresse dicit Aug. 3. de tri. Per Dæmones, inquit, Magicæ artes possunt, quicquid possunt valere nec aliquid, nisi data desuper potestate. Datur autem vel ad fallendum fallaces, sicut AEgyptios: & in ipsos Magos data est, vt in eorum spirituum operatione viderentur admirandi, à quibus fuerant damnandi. Ex quo repellitur error gētiliū qui huiusmodi operationes Dijs bonis attribuebant: Contra quos dicit Augusti lib. 85. Deus per semetipsum neminem decipit, sed per talem Angelum, qui & suæ voluntatis peruersitate, vel ad vindictam peccatorum, vel ad exercitationem eorum, qui secundum Deum nascuntur, ordinatur. Et idem 11. super gene. ad literam. Quod enim, inquit, putatur audire serpentes, vel intelligere verba Magorum, id est incantatorum, vt eis incantantibus exiliant plerunq; de latebris in illis vis Diaboli operatur. Et subdit infra. Gaudēt enim Dæmones hanc potestatem sibi dari, vt ad incantationes homi-

Magica ars datur ad fallendum fallaces.

Quomodo Deus dicatur decipere.

hominum serpentes moueantur, vt quolibet modo fallant quo possunt.

OCTAVA PROPOSITIO.

De aspectu fascinantiũ.

Fascinatrices suo aspectu maleuolo immutare possunt infantium tenerrima corpora, et vsq; ad grauem infirmitatem ea quandoq; alterare. Hanc propositionem probat Auicenna: quia substantiis separatis multo magis obedit materia corporalis ad productionem alicuius effectus, quam qualitatibus actiuis et passiuis in natura. Nam ad apprehensionem substantiarum separatarum fiunt multa in istis inferioribus præter cursum corporum cœlestium, & aliorum naturalium agentium.

Ex sola imaginatione animę, calescit aut frigescit corpus.

Quod patet de anima, quæ si fuerit fortis in sua apprahensione, immutat corpus proprium: sicut ex sola imaginatione animæ corpus calescit: vt patet in cõcupiscentibus & irascentibus, vel etiam frigescit, sicut contingit in timentibus. Incurrit etiam quandoq; ex hac in febrem, aut aliquam aliam ægritudinem.

An animę puræ & propriũ corpus & aliorum corpora obediunt.

Et per hunc modum dicit, quod si anima coniuncta corpori fuerit depurata à vitiis, & fuerit fortis in sua apprehensione, quod tunc obedit ei non solum corpus proprium, sed etiam corpora aliorum. Hinc & secundũ eũ, quod aliqui sancti viri operantur multa mira præter solitum cursum naturæ: ita quod ad eorum apprehensionem sanatur quandoq; infirmus, vel aliquid huiusmodi. Et consimiliter dicit, quod si anima fuerit fœdata vitiis, & habuerit fortem apprehẽsionem in malitia, obedit ei materia corporis alieni ad transmutationem

tionem, præcipue in illis, in quibus materia est apta ad receptionem impreßionum sicut contingit in infantibus propter teneritatem carnis, sicut cera mollis facile recipit impreßionem sigilli. Et istam posuit Auicenna causam fascinationis.

Nam ex forti apprehensione vetularum obstinatarum in malitia, immutatur corpus infantis ad infirmitatem, vel ad aliquam passionem. Quō aspectu fascinentur corpora infantum.

Sed ista ratio Auicennæ non valet, nec in se: nec in confirmatione, per exemplum quod adducit. In se quidem, quia secundum Augustin. materia corporalis non obœdit Angelis, nec multo minus animabus ad nutū, quantū ad corporalem transmutationem, sed soli Deo.

Exemplum aūt quod adducit pro confirmatione nō valet propter duo. Primo quidem, quoniam ex sola apprehensione aut imaginatione animæ coniunctæ, non sequitur aliqua mutatio corporis, nisi illæ apprehēsioni fuerit adiūcta aliqua affectio, puta gaudij vel timoris, cōcupiscētiæ aut iræ, aut alterius paßionis, per quas variatur modus cordis: & etiā spirituum procedentium a corde, ex quibus quidem spiritib. vel retractis ad cor per paßionem timoris, vel diffusis ad membra per paßionem gaudii, sequitur alteratio aliqua in corde, quæ pōt esse causa infirmitatis, si materia sit disposita.

Secundo, quia maior est colligentia animæ ad corpus suum, quam ad corpora aliorum: & quia immutatio corporalis est per contactum, magis est natū corpus proprium transmutari ex apprahensione animæ quam corpora aliorum.

Dicendum

Dicendum est igitur, quod transmutatio corporis, quæ fit per fascinationem, non prouenit ex hoc, quod imaginatio vel apprehẽsio vnius animæ immutet immediate corpus alterius hominis. Sed ex hoc q̃ mediãte motu cordis & spirituũ (vt dictum est) immutatur corpus proprium coniunctum, quæ quidam immutatio spirituum maxime inficit oculos. Oculi autem infecti inficiunt medium, medium autem infectum inficit corpus prospectum si fiat facile immutabile. Sicut videmus, q̃ oculus menstruatæ inficit speculum, & præcipue si sit nouum, vt habentur in li. de somn. & vi. Sic igitur ex forti apprehensione alicuius vetulæ in malitia induratæ immutatur modus cordis & spirituum. Quæ quidem immutatio proueniens ad oculos inficit ipsos. Oculi autem infecti, inficiũt vicinum aerem, aer autem infectus inficit corpus infantis propter eius teneritatem: & ita ad maleuolũ aspectum vetularum inficitur modo prædicto infans & fascinatur, ita quod cibum euomat. & infirmitatem incurrat.

Quomodo oculi prospectum corpus inficiant.

NONA PROPOSITIO.

TAnta virtute Dæmones corporalibus rebus præsunt, vt poßint Deo permittente elementa commouere, mare concitare, mõtes & colles destruere, arbores herbasq; dissecare, brutorũ corpora atq; hominum subintrare, vexationes, infirmitates & mortem ipsam procurare. Prabatur propositio, quia corporalia obediunt Dæmonibus quoad motum localem, vt patet per Augustin. 3. de tri. Sed prædicta possunt fieri per transmutationẽ localem rerum corporalium. Patet de infir-

Quomodo corporalia obediant Dæmonibus.

infirmitate & morte, de quibus minus videtur. Cum *enim sanitas cõsistat in conueniẽti dispositione & adæquatione humorum, possunt Dæmones cõmouere humores corporis, & violenter exagitare: ad quod sequetur perturbatio sanitatis dolor, infirmitas, aut corporalis vexatio: sicut de Saul rege vexato à Diabolo legitur* 1. *Reg.* 16. *Spiritus nequã exagitabat eum. Erat aũt ista agitatio interior vehemens cõmotio. Patet etiam de stimulo carnis Pau. dato.* 2. *ad Cor.* 12. *vbi dicit glossa Augustini dolore quodam corporis traditur Apostolus vehementer exagitatus. Patet insuper Lucæ* 13. *de muliere detenta in infirmitate annos decem & octo, a qua dominus spiritum infirmitatis eiecit.*

Sanitatem facile possunt turbare Dæmones.

Potest igitur Dæmõ vexationes grauißimas causare, ad quas Deo permittẽte sequetur mors. Potest etiã Dæmon ab intrinseco violẽtias inferre, vt patet de septem viris Saræ, Thob. 3. *quos Asmodæus interfecit. Et de Iob patientißimo, qui Sathanæ potestatẽ in rebus secundis & corpore expertus, spiritu secundo edoctus ait, nõ est potestas super terram, quæ valeat ei comparari. Et sic patet veritas propositionis.*

Ergo duobus Dæmonibus inuicem succedentibus vexatus est Iob.

EX his infertur, quod Dæmon propria naturæ potestate interius & exterius potest homines variis illusionibus decipere. Probatio primæ partis: quia ea quæ ex motu locali aliquorum corporum causari possunt, naturali virtute Dæmonum subsunt, vt ex supradictis patet. Sed apparitiones imaginariæ causantur interdum in nobis per operationem naturæ ex locali mutatione corporalium humorum & spirituum,

vt

De causa somni.

vt dicit Philosophus in lib. de somno & vigilia. Vbi respondit causam apparitionis somniorum dicens, quod cum animal dormit, descendente plurimo sanguine ad principium sensitiuũ, simul descendũt in spiritu animali impressiones relictæ ex sensibilium motionibus, quæ in spiritibus sensualibus conseruantur, & mouet principium sensitiuum apprehensiuum, ita quod aliqua apparent, ac si tunc principium sensitiuũ a rebus temporis exterioribus immutaretur. Tanta etiam potest esse motio horum spirituum & humorum, quod non solum dormientibus, sed etiam vigilãtibus huiusmodi apparitiones fient: sicut contingit in phreneticis, arreptitiis, & vehementer studentibus.

Vehementer studentes habent miras apparitiones & imaginationes.

Igitur apparitiones imaginariæ poterũt fieri in homine per Dæmones, humores, & spiritus interiores cõmouentes: ad quod sequitur varia ordinatio phantasmatum, vt varias repræsentationes faciãt eis quos decipere cupiũt. Et quia tunc anima cõuertitur ad huiusmodi similitudines, sicut ad res, videtur homini quod sit equus oppressus onere. Quemadmodũ videbatur patri ipsius Præstantii se fuisse caballũ, & annonam cum aliis bestiis portasse, vt recitat Augu. 18. de ciu. Dei & dicit ibi Aug. quod ita inuentum est. Quod est intelligendum, quod pater Præstantij, & alii (quos ibi recitat August. per Magas mulieres fuisse conuersos in iumenta onera portantia) phantastice solũ fuerunt conuersi in iumenta: sed portatio prima onerum fuit vera, non quidem facta per homines, sed per Dæmones.

De Præstantio conuerso in iumẽtum.

Sic etiam videtur aliquibus, quod transferãtur de

loco

loco ad locum, cum societate magna. Vnde quædam mulierculæ inseruientes Sathanæ, Dæmonum illusionibus seductæ, credunt se, & profitentur nocturnis horis cum Diana paganorum Dea in magna mulierum multitudine equitare, & alia nefanda agere, puta paruulos à latere matrum accipere, assare, & comedere, domos per caminos seu per fenestras intrare, & habitantes variis modis inquietare: Quæ omnia & consimilia aliquando solum phantastice accidunt eis. Præstigiæ Dæmonũ in nocturnis equitationibus mulierum.

Vnde August. 7. super Gene. ad literam, Illa, inquit, quæ feruntur accidisse, vt quidem recordarentur, se in quorundam animalium corporibus fuisse, aut falsa facta narrantur, aut ludificationibus Dæmonum hoc in eorum animis factum est. Si enim contingit, vt quis in somnis fallaci memoria recordetur, se aliquid fuisse quod non fuit, aut fecisse quod non egit, quid mirum, si quodam de isto occultoque iudicio sinantur Dæmones etiam in cordibus hominum vigilantium tale aliquid posse.

Idem videtur sonare capitulum illud 26. quæst. 5. Episcopi, vbi habetur, quod mulierculæ illæ, quæ dicunt se ductas ad loca remota, imaginarie tantum ducuntur. Et est illa ambulatio in imaginatione, & non ingressu pedum. De imaginariis ambulationibus muliercularum.

Istud tamen decretum videtur reddere Maleficos audaciores, ad introducẽdum alios in suam sectam, & Iudices Ecclesiæ ad inquirẽdum de maleficiis remissiores, & sic videtur parare viam ad cultum idololatriæ. Propter quod dicendum, quod decretum illud fuit sum-

Decretum 26 q. 5. Episcopi. infirmatur.

ptum ex concilio quodam particulari: & non ex al-
quo quatuor conciliorum generalium, & ideo non ful-
citur tanta auctoritate, sicut alia plurima decreta. Vi-
detur etiam leuitate quadam fuisse factum: quod pa-
tet in exemplo Ezechielis, quod adducit ad probandu
quod deportatio illarum mulieru fiat solum in phan-
tasia, & non realiter: vbi sic habetur: Quis vero tam
stultus & hebes sit, qui hæc omnia, quæ in solo spiritu
fiunt, etiam in corpore accidere arbitretur, cum Eze-
chiel Propheta visiones quæ Domini sunt, in spiritu
in corpore viderit: sicut ipse dicit: statim inquit fui in
spiritu.

Canones taxantur, quasi male allegēt sacram scripturam.

Quod si Ezechiel existens in Chaldæa, dicit se fuisse
in spiritu in Hierusalem: hoc non probat intentum: n
si adderetur, quod Ezechiel non potuit ibi esse præsen
nisi in spiritu, & non in corpore, quod falsum est. Na
& Abacuc a Iudæa in Chaldæam confestim translat
est. Daniel. 14.

Saluatio capituli Episcopi.

Veruntamen pro reuerentia sacri voluminis dice
dum, quod si capitulum illud Episcopi, intelligatur, d
portationes & apparitiones illarum mulieru aliq
do fore imaginarias solum, non negando, quin poss
esse veræ & reales, & quin aliquando prædictum
pitulum est tanto volumine dignum. Si vero intellig
tur, tales deportationes non posse aliter quam imag
narie fieri, dictis sacræ scripturæ manifeste repugn
Et quod subditur in illo capitulo, quod qui talia cre
infidelis est, & pagano deterior, hoc intelligitur de
qui credunt diuinos cultus Dianæ, aut Herodiadi

bere exhiberi, sicut illæ mulieres credebant.

SEd quid de quibusdam vetulis, quæ se in raptu dicunt videre animas purgatorij, & plura alia, vt furta, & res perditas: quarum pedes pro tunc adusti non sentiunt ignem? Dicendum, quod Dæmon phantasmata in imaginatione earum tantum intendit, vt extra nihil sentiant. Exemplum de habentibus morbum caducum, qui etiam adustionem nō sentiunt in infirmitate sua: quia interioribus paßionibus preßi, extra nō sentiunt ignem. Augustin. etiam de ciuitate Dei recitat de quodam qui ad modicū alicuius gemitum, se adeo ad interiora conuertere poterat, vt nec voces, nec puncturas, nec vellicātes sentiret, imo tanquam in defuncto nullus anhelitus sentiebatur.

De vetulis correptis, videntibus animas purgatorij.

De correptis non sentientibus ignem.

SEd vnde est, quod fœminæ in maiori multitudine reperiuntur superstitiosæ & Maleficæ quam viri? Respondeo, quod triplici ratione. Primo, quia pronæ sunt ad credendū. Fidem autem malam Dæmon principaliter quærit, vnde Ecclesiast. decimo nono: Qui cito credit, leuis est corde & minorabitur. Secūdo quia a natura (propter fluxibilitatē complexionis) faciliores sunt impreßionis ad reuelationes capiēdas per impreßionē separatorū spirituū. Et Guilielmus Parisiē. dicit, quod cum cōplexione sua bene vtuntur, multum bonæ sunt: cum vero male, peiores sunt. Tertio, quia linguam lubricam habent, & ea quæ mala arte sciunt, comparibus fœminis vix celare possunt, seque vlcisci cum vires nō habeant, per malefi. ia vindicare quærunt. Vnde Ecclesiastici 25. Commorari Leoni &

Cur fœmineus sexus magis quam masculinus propēdeat ad Magiam.

Draconi plus placebit, quam habitare cum mulier[e] nequam.

Quod Dæmones etiam exterius possũt homines deludere.

Ex supradictis patet prima pars propositionis, vide[licet], quod Dæmones interius homines decipere & il[-]ludere possunt.

Secunda pars, scilicet, quod exterius poßint illude[-]re. Patet primo ratione organi sensus particularis ex[-]terioris: quod cum materiale sit, potest per Dæmone[s] male disponi, ita vt videatur res aliter esse quam si[t:] quemadmodũ febricitantibus propter indispositione[m] linguæ, dulcia amara esse videntur. Ex parte vero obi[e-]cti, circumponendo aliquid circa obiectũ: sicut quan[do] corpus album videtur mediante vitro rubicundo: ill[ud] album videtur rubicundum.

De sociis Diomedis in aues versis exemplum.

Potest etiam illudere quadam agitatione, occu[l]tando quædam, & alia ostendendo: sicut socij Diom[e]dis fuerunt subito subtracti, & ducti ad loca remoti[ssi]ma, & veræ oues insolitæ fuerunt ibi positæ, quæ pr[o] templum Diomedis multo tempore volauerunt, & illudebantur hi qui credebant socios Diomedis in a[ues] conuersos.

Herba faciens trabes apparere serpentes.

Alio modo potest illudere, applicando res aliq[uas] naturales, quarum virtus est, vt faciant apparere aliter quam sint: sicut est herba quædam accensa [fu]migans, quæ facit trabes apparere serpentes.

Potest etiam assumpto corpore illudere: sicut app[a]ruit lactuca Moniali, vt refert Gregorius primo li[b.] Dialogorum. Et sic patet propositio, quod Dæmones v[a]rijs illusionibus possunt homines illudere.

VIsis mirabilib. effectibus Magicæ artis, & magna Dæmonis potētia, paucis videre restat: Cur ad vota Necromanticorum, Hydromanticorū, Chiromanticorū, Augurum, Aruspicum, Fascinariorum, Pythonicorum, aliorumq; Maleficorū sua scientia extensissima, ac potestate quā maxima, paratus assistat? Dicendum breuiter, quod hoc prouenit, quia Dæmones inuident saluti hominum, & ideo proni sunt ad nutriendum & trahendum eos in errorem. Propter quod, secundum quod vident vnumquemq; circa diuersa curiose & superstitiose aliquid obseruantem, ingerunt se sponte obseruationi eorum.

Dæmones alunt curiositates & superstitiones.

Secunda ratio, quia homines in signum subiectionis & reuerentiæ Deo vero sacrificia offerūt, hymnos canunt, inuocationes, prostrationes, & alia huiusmodi ad cultum latriæ pertinentia faciunt. Idcirco Dæmones, quorum superbia ascendit, semper appetūt quam maxime huiusmodi reuerentiæ signa sibi ab hominib. exhiberi: & ideo operationibus talia sibi exhibentium libentissime se immiscent.

Cacodæmonum superbia ascēdendit.

NOtandum secundo, quod inuocare ex parte inuocātis duo importat. Primum est, inuocantē credere alicuius rei, vtpote, scientiæ, potentiæ, pecuniæ seu rei alterius se pati inopiam & defectum. Alterum est, credere illum defectum non fore sibi immobiliter affixum, quin valeat per aliquem liberari, quod inuocans desiderat.

De inuocatione Dæmonum in adiutorium.

Ex parte inuocati importat alia duo. Primum est, credere in ipso inuocato esse potentiam ad liberādum

inuocantem à tali defectu. Ad Rom. 10. Quomodo inuocabunt eum in quem non crediderunt? Alterum est credere, quod ille qui inuocatur, a tali adiutorio conferendo, si conferre voluerit, nullus poterit impedire. Vel saltem est amicus & familiaris illius, quem nullus potest impedire.

Ex parte finis inuocationis importat duo. Primum, quod credit inuocatũ humiliationibus, & obsecrationibus ad præstandũ patrocinium inclinari. Alterum, quod inuocans talia facit, vt ab inuocato iuuetur. His notatis ponuntur quædam conclusiones.

PRIMA CONCLVSIO.

SI Dæmon inuocetur, siue tacite siue expresse cũ sacrificio & adoratione, si credit ipse inuocans, Dæmonem forte Deum, a quo petit auxilium: talis inuocans Hæreticus est. Patet, quia credere Dæmonem fore omnium creatorem, Hæresis est. Ergo Dæmonẽ inuocans, & hoc credens Hæreticus est. Consequentia patet, antecedens fit euidens: quia obuiat primo articulo fidei, & variis paßibus sacri Canonis, vbi habetur, Dæmonem initium habuisse, deliquisse, & in malo obstinatum remansisse, quæ de omnium creatore nefas est dicere.

SECVNDA CONCLVSIO.

Dæmonem adorantes credunt eum amicum Deo.

INuocans quouismodo Dæmonem, non credens eum esse Deum, sed Dei amicum & charũ, & ideo ipsum inuocat, vt cum Deo, quod petit sibi obtineat, talis inuocans Hæreticus est. Patet, quia credere Dæmonem non esse in culpa obstinatum, Hæresis est, ergo credens

ipsum

ipsum fore Deo charum & amicum, Hæreticum est. Consequentia claret, & antecedes patet: quia in multis passibus sacra Scripturæ habetur, quod Diabolus est obstinatus. Vt patet Apocalypseos duodecimo & tredecimo. Et extra. de summa Trinitate & fide Catholica, capitulo primo.

TERTIA CONCLVSIO.

INuocans Dæmonem, & non credens ipsum esse Deum, aut Dei amicum, imo in malo obstinatū credat tamen ipsum inuocare, non esse peccatum, aut saltem non graue peccatū. Hæreticus est. Patet quia in multis sacræ Scripturæ locis habetur, quod inuocare, cōsulere, vel aliquid ab eis expetere, graue peccatū est. Vnde Deuter. 20. Anima, quæ declinauerit ad Magos & Ariolos, interficiam illam de medio populi mei. Item, quia in omni inuocatione Dæmonis fit pactum cū eo. Qui cum verum aliquando dicit, hoc facit, vt assuefaciat ad hoc vt ei credatur.

Diabolus aliquando dicit verum, vt falsum obtineat.

QVARTA CONCLVSIO.

INuocans Dæmonem tacite vel expresse, non credens ipsum fore Deū nec Dei amicum, sed potius in malo obstinatum, & quod inuocando grauiter peccat. Sed hoc facit, vt quod optat à Dæmone obtineat, talis in re Hæreticus non est, licet pro Hæretico sit habendus. Probatur prima pars, quia talis non discedit corde à fide, Igitur hæreticus non est. Secunda pars patet, quia Ecclesia iudicat de interioribus per exteriora.

Quidam pro hęreticis sunt habendi, etsi tales in re nō sint.

QVINTA CONCLVSIO.

Petens à Dæmone ipsius potentiam excedentia, Hæreticus est.

PEtens à Dæmone inuocato ea quæ excedunt Dæmonis potentiam, inuocans tamen, credit Dæmonem ista posse: puta mortuū suscitare, (vt Saul videbatur credere posse Pythonissam facere) talis inuocans, sic petens & credens, Hæreticus est. Patet, quia qui credit alium à Deo à se posse facere, quæ pertinent præcise ad diuinum posse, Heresis est: quia tunc alius à Deo non foret, sed Deus ipse foret, ergo hoc à Dæmone petens, & sic credens, Hæreticus est. Antecedens & consequentia ex se patent.

SEXTA CONCLVSIO.

PEtens à Dæmone ea quæ sunt contra humani arbitrij libertatem vt quod cogat mulierem ad cōsuetudinē libidinosi hominis voluntati, vel ad aliquid, super quo habet dominium sui actus faciendi, & credat inuocans Dæmonē ista posse, Hæreticus est. Patet, Nam credere liberum arbitriū hominis à Dæmone posse cogi, est Hæresis: quia directe obuiat dictis sacræ Scripturæ. Dicitur enim Ecclesiastici decimoquinto: Deus ab initio constituit hominem, & reliquit eum in manu consilij sui. Et Genesis decimo: Sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illi. Et Rom. 8. Scio quod neq; Angeli, neq; principatus, neq; potestates poterunt me separare a Charitate.

Dæmon liberum arbitriū hominis cogere non potest.

SEPTIMA CONCLVSIO.

PEtens à Dæmone ea quæ non excedunt eius potentiam, vt puta, ligare virum, ne carnaliter vxorem cognoscat, aut quod domū alicuius euertat: & credat

Dæmonem talia posse etiã si non sit permissum à Deo: talis inuocans & petẽs Hæreticus est. Patet, quia talis de primo articulo fidei, (nempe de Dei omnipotentia) male sentit, ergo Hæreticus est. Male etiam sentit de sacra Scriptura: quia hominẽ percutere, ignem immittere, ventum cõmouere, & domum euertere, (secundum beatum Augustinum & recitatur 26. quæst. 5. c. Nec mirum.) non excedũt naturalem Dæmonis potestatem. & tamen ista non egit Sathan contra beatum Iob, nisi a Deo permissus & licentiatus, vt patet Iob primo. Patet etiam in Magis Pharaonis, qui impediti a domino cinifes facere non potuerunt. Exod. 8.

OCTAVA CONCLVSIO.

INuocans Dæmonem, & petẽs ea quæ excedunt Dæmonis naturalẽ scientiam, vtpote, futura quæ non habent causas determinatas in natura, sed dependẽt à Dei vel hominis volũtate, vt quis bella geret, quis auaritiæ inseruiet, quis gladio aut veneno peribit, quis damnabitur, aut quando extremi iudicij dies erit: talia petens, & credens Dæmonem ista scire Hæreticus est. Patet, quia scire prædicta futura, est solius Dei, Ps. 41. Annunciate quæ ventura sunt in futurum & sciemus, quia Dii estis vos. Et Actuum 1. Non est vestrum nosse tempora, vel momenta, quæ pater posuit in potestate. Excedentia naturalem Dæmonum scientiam.

Ex hoc patet error Genethliacorũ qui ex die natiuitatis fortunam hominis ac successum, etiã in singulis actibus prænunciare se posse iactant: quos irridens Iuuenalis ait: Si prurit frictus ocelli Angelus, inspecta genesi collyria poscit. Nec obstat, si Astrologi de talibus Genethliacorum error.

 sæpius

Secundum passiones partis sensitiuæ homines astris subiiciuntur.

sæpius vera prædicũt, quia vt plurimum homines passiones partis sensitiuæ sequũtur, secundũ quam astris subiiciuntur. Patet etiam error diuinantium per somnia futuros hominum euentus, a libero arbitrio dependentes.

De somniis, quæ sunt causæ futurorũ euentuum.

EST tamen hic sciendum, Quod quædam sunt somnia quæ sunt causæ futurorũ euẽtuum: vt quãdo ex his quæ somniãs vidit, mouetur postea in vigiliã ad aliquid agendũ aut vitandum, vt recitat Galenus de quodam Græco, qui somniauit- quod si minueretur inter duos digitos, sanaretur: qui cum euigilasset, fecit minui & sanatus est.

Alia sunt somnia, quæ solum sunt signa futurorum euentuum, & non causa. vt sunt illa, quæ habent causam conuenientẽ eis & futuris euentibus siue illa causa fuerit corporalis, siue spiritualis. Corporalis quidem vt quando ex impressione cœlestium corporum & etiam aeris circumstantijs immutatur corpus & imaginatio dormientis. Sic dormienti apparent aliquæ visiones conformes dispositioni corporũ cœlestium & elementorum: prout sunt causæ aliquorum euẽtuum futurorum, sicut quando disponuntur elementa ad serenitatem, vel pluuiam aut aliqua huiusmodi apparent dormienti aliquæ phãtasiæ, cõformes illi dispositioni. Vnde & bruta animalia percipiũt frequẽter futuros temporũ euentus serenitatis & pluuiæ, ex circũstantiis aeris immutatione. Et ita dicit Philosophus octauo Physicorum, quod a cõtinente nos, fiunt multæ mutationes in nobis.

A cõtinẽte nos multæ fiunt mutationes in nobis.

Spiri-

SPiritualis autem causa somnij est quandoq; Deus, quandoq; Diabolus, Deus quidem, vt quãdo ministerio Angelorũ reuelat in somnijs aliqua futura, quorum ipse est futurus causa, secundum illud Nume. 12. Si fuerit inter vos Propheta Domini, in visione apparebo ei, vel per somnum loquar ad eum. Diabolus autem vt quando ad deceptionem hominum disponẽdo interius phantasmata, facit apparere aliqua futura, quæ ipse est facturus. Causæ somniorum Deus vel Diabolus.

Alia sunt somnia, quæ nec sunt causa futurorum euentuum, nec signa: sed sunt solũ motus simulachrorum, sicut sunt omnia illa somnia, quæ causantur in dormiente ex aliqua causa interiori: quæ duplex est, animalis scilicet, & corporalis. Animalis quidem, vt quando occurrunt homini dormienti phantasmata conuenientia eis, circa quæ eius cogitatio vel locutio fuit in vigilia immorata. Vnde homines solliciti & cogitatiui circa aliqua frequenter somniãt de illis. Ideo dicit Macrobius super somnio Scipionis: Sæpe fit, vt cogitationes sermonesq; nostri appareant aliquid in somnio tale, quale vigilans sæpissime solebat agitare vel loqui. Propter quod Claudian. dicit: De somnijs, quæ sunt motus simulachrorum.

Omnia quæ sensu voluuntur vota diurno,
 Pectore sopito redit amicitia.
Quis venator defessa thoro cũ mẽbra reponit,
 Mens tamen ad siluas, & sua lustra redit.

COrporalis autẽ, sicut quãdoq; ex aliqua interiori dispositione corporis formatur aliq̃s motus in phantasia dormiẽtis, conueniens illi corporali dispositioni

Frigidæ naturæ somnia sunt de aquis.

tioni sicut homini, qui abundat in frigidis humoribus, occurrit in somno plantastatio, quod sit in niue vel in aqua. Propter quod Medici dicunt, intendendum esse somniis ad cognoscendum interiores hominis dispositiones.

Cholerici somniãt ignea.

Ad hunc etiam modum reducuntur omnia somnia, sequentia complexiones hominum, sicut Cholerici somniant ignea & agilia: vnde somniant frequenter se volare, comburi. Flegmatici somniant aquatica, vt q̃ sint in aqua vel niue. Et Melancholici somniant nigra & discolorata: Sanguinei vero læta.

Melãcholici nigra.
Sanguinei læta.
Cibus variat somnia.

Ad hunc etiam modum reducuntur omnia somnia, quæ sequuntur naturas ciborum. Nam quod complexio facit per naturam, hoc cibi faciunt per accidens.

Affectiones formant somnia.

Ad hunc etiã modum reducuntur omnia somnia, quæ sequuntur appetitum hominis & affectionẽ sicut auarus somniat de auro & argento, famelicus de cibo, studiosus de lectione & disputation. & sic de aliis.

Ad hunc etiam modũ reducuntur omnia sequentia naturas & conditiones infirmitatũ. Tales tamen causæ somniorum, non sunt causæ futurorum euentuũ sicut primæ. Vnde huiusmodi somnia per accidens se habent ad futuros euentus, & si quandoque simul concurrant, hoc erit casuale & fortuitum.

Si quis ergo vtatur somniis ad præcognoscẽda futura, secundum q̃ somnia procedunt ex eleuatione diuina, vel ex causa naturali intrinseca, quantum potest virtus talis se extendere, non erit diuinatio illicita. Si autem huiusmodi Diuinatio causetur à Dæmone, cum

quo

quo pacta habentur expressa (cum ad hoc inuocatur) vel tacita, tunc erit illicita & superstitiosa.

De iis, qui diuinant per ficta pictaque puncta, & plūbum liquefactum.

Sed quidem de Magis, Geomanticis, Hydromanticis, Pyromanticis, & aliis Diuinatoribus consimilibus, qui ex protractionibus punctorum factis sine deliberatione, & ex proiectione plumbi liquefacti in aqua aut ex aliis huiusmodi vanitatibus futura pranunciare vidētur. Dicendum, quod pranunciationes quæ fiunt ex talibus signis, originem habent à Dæmone, qui se immiscet descriptionibus punctorum, & aliis superstitiosis obseruantiis, & eius operatione disponuntur prædicti motus præter deliberationem existentes, secundū quod congruit dispositioni futurorum euentuum, eorum quidem quos naturaliter ipse cognoscit.

NONA CONCLVSIO.

SI petantur à Dæmone pronunciari certitudinaliter futura, quæ habent causas determinatas in natura, non de necessitate producentes, sed vt in pluribus & frequenter, vt prædicere, si pluuiæ, siccitates aut sterilitates erunt, & credat inuocans Dæmonem scire ista certitudinaliter euenire, talis Hæreticus est. Patet, quia talis certitudinalem huiusmodi futurorum cognitionem, quæ pertinet soli Deo, credit pertinere etiam creaturæ, & per consequens creaturæ fore Deum, ergo sic credens Hæreticus est.

DECIMA CONCLVSIO.

Qui petit à Dæmone vt sibi reuelet futu-

SI petātur à Dæmone reuelari præterita, vel præsentia nobis abscondita, Dæmoni autem manifesta, et credat inuocans, talia per Dæmonem reuelata, infallibiliter

biliter ita esse sic credens Hæreticus est. Patet, quia credere, Dæmonem non fore mendacij patrem & verum semper esse eius sermonem vel reuelationem, Hæresis est, quia repugnat sacræ Scripturæ. Vnde Ioã. 8. habetur. Ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit, cum loquitur mendacium ex propriis loquitur, quia mendax est.

te, credit Diabolũ non esse mendacij patrem.

Vnde Chrysost. super Matth. super illo verbo, quod dixit Iesus Dæmoni, obmutesce Salutiferum, inquit, nobis dogma datur, ne credamus Dæmonibus quamcunque denuncient Veritatem. Et quia Magi, Malefici incantatores, & Dæmonũ inuocatores talia multa de Dæmonis potentia & scientia pertinaciter credunt, merito tales à Christi fidelibus tanquam Hæretici sunt euitandi.

Mendacium obmutescat.

EX supradictis infero quod artes Magicæ quæ inuocationes Dæmonum & pacta cum eis consulunt, merito omni iure sunt prohibitæ: quia malæ & perturbatiuæ omnis Politiæ, Cuius oppositum tenuit præclara intelligentia vir Magister & Dominus nouissime Vesperiatus in simili actu dicens, quod studium Magicarum artium valet ad salutem fidelium. Et quia probatio corollarij mei est sui dicti confutatio.

Contra Magistrum quẽdam, qui defendebat, Magicas artes ad salutem conducere fidelium.

PRobatur primo, quod Iure naturali hæ artes sint prohibitæ & malæ: quia nocere innocẽti, Iure naturæ est vetitum. Sed Malefici Magicis artibus plerunque nocent innocentibus, vt patet de fascinariis & aliis Maleficiis. Ergo Iure naturæ tales artes sunt prohibitæ. Quod Iure diuino patet Exodi 12. Maleficos nõ

patie-

patieris viuere. Et Leui. 20. Vir, siue mulier, in quibus Pythonicus, vel spiritus diuinationis fuerit, morte moriantur, lapidibus obruent eos: sanguis eorum sit super eos. Vnde propter hoc peccatum Ochozias infirmus mortuus est, quarto Regum primo, & Saul primo Paralipomenon decimo.

Poena Magorum statuta in Iure Canonico.

QVod Iure Canonico sint prohibita, patet, quia Diuinatoribus & Maleficis occultis imponitur pœnitētia quadraginta dierum, extra de Sortilegiis. cap. 1. Si notorij sint, Eucharistia negatur, de consecr. d 2. pro dilectione. Si sit clericus, deponēdus est, & in Monasterium retrudendus. 26. q. 5. Si quis Episcopus.

Clericus diuinator vel Magus in Monasterium detruditur, ac in perpetuum carcerem.

Vbi sic habetur: Si quis Episcopus est, aut Presbyter, aut Diaconus, vel quilibet de ordine clericorum, Aruspices, aut incantatores aut ariolos, aut certe augures, vel sortilegos vel qui profitentur artem Magicam, aut aliquos eorum similia exercētes consuluisse fuerit deprehensus ab honore dignitatis suæ suspensus Monasterij curam excipiat, vbi pœnitentiæ perpetuæ deditus, scelus admissum sacrilegij soluat.

Si laicus, excommunicationem incurrit. 26. quæst. 5. Si quis Ariolos. Tales etiam infames sunt, & qui ad eos concurrunt, vnde nec ad accusationem debent admitti. 2. quæst. 8. quisquis.

Pœna constituta Magis à Iure ciuili.

QVod Iure ciuili prohibeantur patet, quia insectatores earum debēt mortis supplicio subiacere. C. de maleficiis. l. nemo. l. culpa et l. multi. vbi sic habetur: Multi Magicis artibus vsi, elementa turbare, vitas infantium labefactare non dubitant, & manibus accitis

audent

audent ventilare, vt quisq; suos conficiat malis artibus inimicos. Hos quãdo naturæ peregrini sunt, feralis pestis absumat. Et legibus duodecim tabularum pœna grauissima Maleficæ sunt impositæ: patet per Tullium libro de legibus.

Poëtarum testimonia cõtra execrandam Magiã.

POëtæ etiam sentiunt has artes esse vitandas. Vnde Virgilius 4. Aeneidos, vbi Dido sororem sic alloquitur: Testor chara Deos, & te germana tuumq; Dulce caput, Magicas in vitam accingere artes.

Nec valet dicere, vt videtur, quod notitia istarum artium in se sit bona & vtilis, quanquam vsus earum sit perniciosus, quoniam 26. q. 2. habetur, quod Christiana pietas condemnat Mathematicas, etiamsi vllum sacrificium vel vllæ preces ad aliquem spiritum dirigantur.

Non studendum propterea Magiæ vt hac ratione illos confutemus.

Si autem dicatur, quod studium istarum artium sit licitum ad eas confutandum & reprobandum. Hoc non placet, (saluo meliori iudicio) primo, quia per hoc retardarentur homines à studio vtilium artium. Secundo, quia cum homines naturaliter scire desiderant, & ea magis quæ admirationem secum ferre vidẽtur, fieri esse non posset, quin imbuti his pernitiosis artibus, experimento scire cupiant, mira illa quæ per eas fieri posse pollicentur. Et sic patet confutatio sui dicti.

In Hispania quondam nõ tollerabãtur artes Magicæ.

Ex quibus simul cum optima illius regni politia infero, quod nec apud Toletum, nec apud Salamãticam, aut quamlibet aliam Hesperiæ partem hac tempestate Magicæ artes tollerantur.

Sed est sciendũ, quòd iam olim apud Salamãticam

vrbem

vrbem, Idolum marmoreum in profundissima cauea positum colebatur, cui Dæmon assistebat, instruens in huiusmodi artibus eos, qui sibi certis pactis & inuocationibus subijcere volebant, qui post tractum temporis in quibusdam affectibus admirabiles apparebant. Veruntamen non modo a diebus multis, verum et ab annis antiquissimus cauea illa obstructa est, & desuper Ecclesia fabricata. Idolum vero prædictum ante Ecclesiam, in via publica à pertranseuntibus conculcatur adeo, vt vix sculpturæ vestigium appareat. Et sic patet corollarium. Per marmoream statuã Satan paciscitur in Hispania cum Magis.

ET quia ea, quibus Magicæ artes acrius sunt improbatæ ex Christi doctrina sunt accepta, infero finaliter. quod Christi doctrina fideles omnes à Magorum Maleficis purgantur. Quod est corollarium respõsiuum ad quæstionem per sacræ legis Doctorem mihi propositam. Cui atque vobis diuinarum literarum in terris arbitris, dicta submitto corrigenda.

FINIS.

